

I E L T E A T R E

LES ESTRENES

TEATRE NOVELTATS

Baliga Balaga and Co.

Comèdia en quatre actes de Francesc Preses

Es l'obra més important que s'ha fet aquest any a Novel·tats, i no diem a Barcelona perquè no hem vist totes les obres estrenades a Romea. Aquesta afirmació és tan atrevida i rodona com vulguem, però la sostindrem amb una sèrie d'articles si fos necessari i possible.

Escrivim abans de publicar-se cap crítica i probablement la nostra opinió serà divergent. No ignorem que l'obra no va ploure a alguns autors i a alguns crítics i que no ha convençut a la majoria, o potser a cap, dels comedians que l'han representada. El públic no la va rebre gaire bé el dia de l'estrena: alguns espectadors, una dotzena, es varen atrevir a xiular-la i varen aconseguir que la sala acollís l'obra amb escèpticisme. Nosaltres la vam veure el diumenge a la tarda: no va haver-hi cap demostració d'hostilitat, però el públic no va demanar la presència de l'autor, i és realment curiós i tristament significatiu que el públic no tin-

FRANCESC PRESES

gui la curiositat de conèixer un autor nou que presenta una obra tan nova. El contrast entre l'efecte que produïa la nit de l'estrena i el respecte amb què fou rebuda diumenge a la tarda fa pensar que el dia de l'estrena devia haver-hi al teatre una minoria amb pretensions, una minoria de la qual asseguràvem que el dia del plebiscit de MIRADOR va votar a favor de l'obra més confusió entre totes les que li havien estat ofertes. Diem això per a fer constar que probablement els autors i crítics l'opinió dels quals coneixem ha coincidit aquest cop amb l'opinió de la minoria més pedant que acut als nostres teatres, la minoria que més els menysprea.

Parlem clar i sense precaucions i a risc de comprometre'ns, però ens hi dona dret el fet que no coneixem ni l'autor, ni l'empresari. I abans de continuar aquest article volem felicitar el senyor Canals per haver tingut l'audàcia de presentar una obra que topa amb tota la tradició del nostre teatre. És evident que un empresari s'enamora només de les obres que en opinió d'ell poden proporcionar-li un èxit, però en aquest cas és diu que l'opinió del senyor Canals lluitava gairebé contra tothom, fet que demostra que sovint el senyor Canals és desdoblada i que l'artista és més fort que l'empresari.

L'obra no ha plagut perquè és un super-Montero, un super-Roure i un super-Manua. En aquestes mateixes pàgines En Roure va confessar que distingia perfectament que el que fa no és el que voldria fer, i va dir amb bastanta franquesa que dona peixet al públic. Aquest esforç fet per aquests tres autors per arribar al públic ha corromput els espectadors. I ara, en el cas de Baliga Balaga el públic haurà cregut segurament que aquesta obra és un Milonari del Putxet aigualit, o adequat a Novel·tats.

Baliga Balaga and Co. és una comèdia escrita amb tota la bona fe literària del món. El localisme hi és just i sense explotar el tipisme, la trama és molt enginyosa i el llenguatge és exacte i correcte.

L'argument és una magnífica facècia. Un autor trampista hauria tret més partit de l'element amorós. En Preses ha preferit apuntar només que Baliga Balaga, en aquesta com en les altres qüestions, és un eixelebrat, un home que viu al dia i resol de cara a les circumstàncies del moment els problemes més greus. Potser el teatre exigeix més perspectiva, més trama.

Els personatges de Baliga Balaga són els més notables que han pujat a l'escena de Novel·tats durant aquesta temporada. Les figures centrals són de carn i ossos i el Mil-homes — que la senyoreta Jofre representa molt graciosament — dona a l'obra un regust de farsa no pas inversemblant. A Barcelona, i a tot arreu, hi ha personatges com el Baliga Balaga, homes fantàstics que podem veure demà a la presó o elevats a la categoria de personalitats. Al voltant d'aquesta mena d'homes i lligats a la seva sort hi viuen els Siquedra, passant èpoques de misèria i d'esplendor. Les figures d'En Ribot i d'En Gallardo encarnen perfectament dues menes de tipus molt barcelonins, gent que ha de traficar en futbol perquè és incapaç de tenir cabòries superiors i més vistes.

El llenguatge és natural i sense trucs. En cap moment els personatges diuen frases que puguin provocar una rialla imbecil per part del públic. El lector haurà observat que sovint el públic dels nostres teatres riu una frase que no justifica ni el somriure. És evident que en la majoria dels casos el riure imbecil és conscientment provocat pels autors que coneixen bé el seu públic. Davant d'aquests resultats se us remou l'instint de protesta i la necessitat de dir: «Quines coses riuen! Quin públic més estúpid!» En aquesta obra l'espectador no té ocasió de riure frases sense sentit ni solta. I no obstant riu molt. En aquesta obra les frases són justes i sense mecanismes sorpreses, i, com que el diàleg és molt teatral, és la força del contrast el que arrencia la rialla, la vivacitat del personatge i de les

coses que porta a dins. Si aquestes qualitats no són un distintiu de bon gust literari, que ens diguin en què consisteix el teatre de bona llei.

L'obra té el dring de teatre francès, i en certs moments diríem que llegiu Courteline. Cal dir que l'obra és superior al públic? Indubtablement. Un amic nostre recorda que a Barcelona s'ha fet la prova de traduir bé al català obres franceses d'èxit, obres del tipus Courteline, i malgrat ésser ben posades han fracassat. A què podem atribuir aquests resultats? Als actors que no estan bregats en aquesta mena de literatura, ni a la justesa de dicció que barreja amb l'ampulositat dels personatges són les característiques del teatre francès? Al públic, que està acostumat a altra mena de menjars?

Per què no ha tingut més èxit l'obra d'En Preses? Probablement la perjudiquen les mutacions d'escena, el canvi massa freqüent de les circumstàncies de lloc i temps. És inútil que el teatre pretengui igualar el cinema reñant-se d'unes quantes decoracions. En l'obra d'En Preses els canvis d'escena només aconseguen destarotar el públic i desdibuixar l'obra. Segurament l'obra — i això no passa d'ésser una opinió — cabria en actes normals, reforma que implica refer-la de cap i de nou, feina que ens donaria una comèdia definitiva. I posat a reconstruir, l'autor podria explicar més certes situacions afegint-hi text, potser quinze minuts més de comèdia. L'argument i els personatges d'aquesta obra mereixen aquesta reforma.

I tot dient això no volem descarregar l'afirmació que fem al començament: Baliga Balaga and Co. és l'obra més important que s'ha fet aquesta temporada, l'obra de més imaginació i fantasia, l'obra més moderna i de més malícia.

MANUEL BRUNET

TEATRE ROMEA

El procés de Mary Dugan

Com a obra de teatre, comercial, si es vol, *El procés de Mary Dugan*, del nord-americà Bayard Veiller, estrenada el passat dissabte a Romea, és una cosa perfecta, d'una traça sorprenent. Les seves nombroses qualitats, apreciades no solament des del punt de vista del públic, sinó àdhuc d'una crítica poc amiga de concessions, pesen molt més que les objeccions fetes pels qui davant un escenari no saben situar-se.

Es cert que es tracta, en el fons, d'un melodrama — rejuenit i modernitzat —, i res més que d'un melodrama; que és una obra de truc, d'habilitat; que el seu interès és fulletínic. Però, ¿és que en assistir a *El procés de Mary Dugan* creiem anar a veure una comèdia de caràcters, o de fantasia? ¿Es que, despenent-nos ja de la gran massa simplista del públic, que cerca, i ho assolix, interessar-se i emocionar-se, no esperem, precisament, admirar aquesta habilitat i seguir l'autor en el camí que va obrint-se, tan precís i tan directe, per a desvetllar constantment, fins al moment darrer, aixequi interès? En *El procés de Mary Dugan*, conèixer l'argument no fa perdre ni un minut d'atenció; esperona, ans al contrari, el desig de descobrir com aquell es desenrotlla. Per al crític, això pot oferir tanta curiositat com per al públic el fulletó que viuen els personatges.

Moltes obres dites modernes i bombejades com a tals, no tenen més, ben despullades, que el truc o la traça. Si a la senyora Beudet li preneu el revòlver dels dits, la comèdia es desfà com un bolado. Pirandello, que en algunes obres seves procedeix, com Bayard Veiller en *El procés de Mary Dugan*, a desplegar l'obra a l'inrevés, arrencant del fi per arribar a les causes, no aconseguix recobrir d'emoció la seva habilitat; resta sempre fred i eixut. No encerta, tampoc, a crear una atmosfera, aqueixa atmosfera que, gràcies a una «mise en scène» apropiada, feia triomfar ahir Maya com avui *El procés de Mary Dugan*.

La companyia del Romea interpreta bé, en conjunt, aquesta obra, traduïda curosament al català per Anís Nadal i Domènec Juncadella. La senyora Vila i Guart i la senyoreta Maria Lluïsa Rodríguez i els senyors Daví i Cabré hi estan encertats. El senyor Nolla s'hi comporta com un actor, però es deixa endur massa per la vehemència. La senyora Fremont s'hi arrenja com si digués unes escenes de l'Iglesià.

L'escena, bastant cuidada, però els preliminars dels començaments de les sessions, fets a plena llum a l'escenari i fosca la sala, demostren que el senyor Daví no ha comprès encara la manera de fer desaparèixer la ficció.

J.

TEATRE ESPANYOL

Una altra obra d'Alfons Roure

El dissabte de Glòria al Teatre Espanyol va estrenar-se *La púbbia de l'hostal*, comèdia d'Alfons Roure.

L'obra va tenir un èxit franc. En aquesta nova producció l'autor ha intentat resuscitar la Barcelona del segle XIX, feina evidentment menys fàcil que portar a les taules la Barcelona actual. El Cagliostro que surt en aquesta obra nova d'En Roure era segurament un personatge un xic més complicat que el que ens presenta l'autor de *La florista de la Rambla*.

En Roure ha fet un excel·lent intent per a interessar el públic de l'Espanyol amb una obra un xic més complicada que altres de les seves, però en certs moments semblava que l'obra es desfogava o que el públic la seguia difícilment.

La temptativa de fugir en la Barcelona del segle XVIII i de situar el Cagliostro en aquest ambient indica que En Roure cerca adalera tot els temes barcelonins possibles. Probablement En Roure no ha esgotat encara els aspectes de la Barcelona actual. Però el fet que acudi a la Barcelona històrica demostra que En Roure s'ha convençut que els temes locals plauen al públic.

Uns passatempis a base de l'estadística

Les matemàtiques aplicades a la literatura, com a factor crític, ofereixen un camp amplíssim de possibilitats i de suggestions. Així ho hem vist, després de fer unes quantes excursions de caràcter aritmètic amunt i avall de les columnes de números del quadre general de l'escrutini del «Premi MIRADOR».

A continuació, tenim l'honor d'oferir als nostres lectors uns quants dels resultats que ens han proporcionat les nostres vel·litats estadístiques. No voldríem pas que hom hi donés una gran importància. No. Déu nos en guard de sentar un precedent de crítica tan desmoralitzador!

Les 21 obres presentades a votació foren estrenades:

9 al Novel·tats, 8 al Romea i 4 a l'Espanyol.

Si analitzem el nombre de vots que es recolliren a cada teatre i la xifra de votació obtinguda pel total de les obres estrenades en el mateix teatre, trobarem que:

Al Novel·tats votaren 1.333 espectadors, i les obres estrenades en aquell teatre obtingueren 1.505 vots.

A l'Espanyol: 1.092 votants i 917 vots.

Al Romea: 847 votants i 807 vots.

Com es pot veure, les obres estrenades a Novel·tats són les úniques que han tingut un nombre de sufragis superior al dels espectadors que votaren en aquell teatre.

L'amabilitat dels senyors administradors dels nostres tres teatres ens proporciona l'ocasió de poder publicar el nombre de representacions obtingudes, en el que va de temporada, per cada una de les obres que entraven en concurs.

La florista de la Rambla, que obtingué 849 vots, porta fetes 74 representacions.

	Vots	Representacions
<i>Les llàgrimes d'Angelina</i>	781	43
<i>La tia d'Amèrica</i>	64	41
<i>En Pere sense por</i>	74	40
<i>La Perla de la Virreina</i>	81	34
<i>La Mary Pickford del carrer de l'Hospital</i>	42	31
<i>La caputxeta vermella</i>	21	25
<i>Els fills</i>	233	22
<i>L'ajudant del marit</i>	32	22
<i>Paies i calés</i>	7	20
<i>Quan el cor parla</i>	147	18
<i>Mamà política</i>	75	17
<i>Dones, dones</i>	29	16
<i>El testament de l'Abadal</i>	40	16
<i>La bruixa blava</i>	105	16
<i>La glòria</i>	121	16
<i>Qui no és amb mi</i>	321	16
<i>Caleis, home de molts ofi-</i>		
<i>ds</i>	23	14
<i>Els tres tambors</i>	119	14
<i>Daniel o l'optimisme</i>	6	13
<i>Pirateries</i>	59	13

Aquesta petita estadística està en contradicció amb el que ens va manifestar el senyor Roure en dir-nos que el plebiscit, de fet, ja estava decidit abans de la votació, perquè la seva obra era la que havia obtingut major nombre de representacions. Ens trobem, per exemple, amb que *La tia d'Amèrica* que, pel nombre de vots, ocupa el lloc número dotze, és la tercera pel nombre de representacions, mentre que *Qui no és amb mi* i *La glòria*, brillantment col·locades, comparteixen el mateix nombre de representacions amb *Dones, dones*, *El testament de l'Abadal* i *La bruixa blava*.

També és curiós de remarcar el fet que en *La caputxeta vermella*, *Paies i calés* i *Daniel o l'optimisme* el nombre de representacions supera de bon tros el de sufragis obtinguts.

Si a aquest concurs de MIRADOR se li hagués donat un caràcter esportiu, ara podríem fer una mena de classificació per equips, a l'estil de la que es fa en les curses atlètiques. De totes maneres (això no compromet a res) ens volem permetre aquest exercici.

Figurem-nos que cada teatre va enviar, en vistes a la classificació, un equip de quatre obres, i tindrem que el conjunt més ben col·locat és el de Novel·tats.

Els autors d'aquesta casa obtingueren els llocs 2, 3, 6 i 10. Total 21 punts.

Els de Romea: 4, 5, 7 i 8 = 24.

Els de l'Espanyol: 1, 16, 17 i 20 = 54.

A remarcar, l'admirable esperit d'equip dels de Romea.

Fins aquí hem arribat nosaltres. Insistir en el tema potser fóra abusar de la paciència del lector. De totes maneres, si algun entusiasta de les matemàtiques teatrals es vol endinsar per les profunditats matemàtiques del quadre general de l'escrutini, li brindem de bon gust aquestes columnes per tal que ens hi digui les precises troballes que hagi pogut fer.

J. M. P.

Al marge del Premi MIRADOR

El resultat del nostre concurs teatral ha provocat els comentaris més diversos. Una gran part de públic s'ha sentit decebuda. I cal fer constar que els que més han cridat — gosaríem a dir protestat — són els que varen donar proves de tenir menys sentit tàctic i estratègic.

Cal repetir que MIRADOR es proposava fer un experiment de psicologia col·lectiva i no establir una classificació literària. No feia, ni ho volia, de crític, sinó de repòrter; i, de la mateixa manera que un periodista fa enquestes entre diferents personatges, podia fer-se aquest cop una enquesta entre el públic.

El públic és una massa; no es compon de la suma dels seus elements individuals, sinó de la seva «composició», presa aquesta paraula «composició» en el sentit que té a la física.

Per això s'havia de fer una votació entre tothom i d'una manera indistinta; una mena de sufragi universal, que, encara que no contenint la veritat en si, ens donés aquelles veritats aproximades que, fins avui, serveixen per als càlculs més exactes de la

No obstant, no és de doldre gaire això; perquè per començar de fer bé les coses s'ha de començar per fer-les com surtin. Només hi ha obligació d'executar-les tan bé com es pugui, i és innegable que en el cas del resultat del concurs per al Premi MIRADOR les coses han anat de la millor i de la més falaguera forma possible.

Entre els comentaris de la Premsa cal assenyalar d'una manera especial el de Rovira i Virgili a *La Nau*.

«Les eleccions convocades per MIRADOR — ha dit Rovira i Virgili — eren, en el fons, un acte d'un humorisme molt fi. Els organitzadors del concurs són homes que saben somriure, que coneixen el món i la vida, que es fan càrrec de tot; i en aquestes condicions, la convocatòria de les eleccions teatrals ha estat una aventura espiritual, una experiència digna de la curiositat amb què l'ha acollida el públic. I encara afegiríem que el sentit finament humorístic d'aquestes eleccions traspasa els límits teatrals i literaris. En efecte: el poble — i qui diu el poble diu el públic dels nostres teatres —

El guanyador del «Premi MIRADOR», ALFONS ROURE (x), en la nostra redacció, on vingué divendres passat, a recollir el xec

mecànica, l'arquitectura, les finances, etc.

Un cop sentat això clarament, importa fixar-nos en els innegables avantatges que una votació d'aquesta mena ha de portar.

Primer i principal: crida l'atenció del públic sobre el teatre nostre. El nostre teatre, parlant sense embuts, pateix d'una gran manca de prestigi, deguda, principalment, a la falta de respecte amb què sol ésser tractat precisament pels diaris que hi tindrien més obligació. Això és molt humà, sens dubte: la mateixa franquesa que hi tenen, el mateix lligam d'interessos força vegades, i, sobretot aquella llibertat casolana que és el trist privilegi de les comunitats que han de viure una existència excessivament particularista, fan que, sense adonar-se'n probablement, els diaris nostres ben sovint en parlen amb una passió denigrant que influeix seriosament en el prestigi del nostre teatre.

Es natural que aquests dies les persones que s'hagin posat a recapacitar sobre quina és l'obra que els ha agradat més de la temporada, s'h'an vist obligades a revisar els mèrits de les obres que han presenciat i, de passada, s'h'an donat que no són tan dolentes com això, i ben comparables a les de tots els teatres del món on es representen obres bones, mitjanes i dolentes, i més de mitjanes que de dolentes, i més de dolentes que de bones... com a casa.

Això ja és un resultat prou important i ha motivat que fos considerada com un encert l'enquesta de MIRADOR; però encara hi ha un altra cosa a considerar; i aquesta és l'educació de la consciència del nostre públic.

La major part de gent, com tothom sap, no s'adona de les coses sinó després que han passat. Per aquest motiu és ben segur que la major part dels individus que pensen a casa nostra, no s'han donat compte de la votació fins que no se l'han vista pels diaris. Gosem assegurar que aquests subjectes són en nombre suficient per a poder alterar els resultats de la votació. En aquest sentit, doncs, probablement la votació dels dies passats potser no reflecteix sinó d'un xic lluny els veritables gustos del públic. I això ho diem sense ganes que ningú no se'n doni per ofès ni al·ludit. Però la veritat és aquesta, pel que nosaltres, ajudats de la reflexió i dels comentaris que la votació ha motivat, podem compendre.

ha tornat a votar, ha estat cridat, si no precisament a les urnes, a les cistelles. El ciutadà ha sentit altra vegada, per un moment, aquella sensació inefable de l'exercici de la sobirania.

Després d'agrair l'elogi que del nostre humorisme fa Rovira i Virgili, ens cal dir que aquest comentari és el més espiritual que s'ha fet del nostre concurs. Però si hi havia doble intenció en el nostre propòsit ens animava en primer terme el desig de remoure l'interès per al nostre teatre i de fer una experiència d'un abast innegable. No hem jugat amb el públic i els autors, i si hi ha en el nostre concurs una part de facècia, no hem pas d'ésser nosaltres els primers a confessar-la.

Ens cal agrair també les suggestions que ens han estat fetes dels «Intermedis» de *La Púbbia*. Però alhora que aquestes suggestions, ben dignes moltes d'elles d'ésser tingudes en compte, eren publicades, no ens era ja possible atendre-les.

En aquest aspecte també és notable la idea d'un «ballotage» proposada per Rovira i Virgili, però no cal oblidar que potser seria pràcticament impossible complicar més un plebiscit d'aquesta mena.

Molt just el comentari de *L'Esquella de la Torratxa* que el nostre concurs no pretenia tenir un valor d'orientació, sinó d'indicació.

I aquest valor ens sembla que s'ha manifestat d'una manera evident, i encara pot manifestar-s'hi més a mida que els comentaris es succeïxin, puix hem de creure que encara no s'han acabat. Algú ha pensat, al contrari, que el concurs té un valor de desorientació. Li n'hem fet explicar les raons, i no les hem acabat d'entendre.

Teatre Català Novedades

GRAN COMPANYIA CATALANA

Direcció: C. CAPDEVILA

Avui, tarda a les cinc, **Espectacles per a infants**: el gran èxit còmic d'En Folch i Torres

Les aventures d'En Massagran
4 actes de gran broma

Nit a les deu, **Tertúlia Catalana**: la discutida obra en 4 actes i 13 quadros, d'En Francesc Preses

Baliga Balaga and Co.

esplèndid decorat dels escenògrafs Batlle i Amigó i A. Fernández.

Totes les nits:

Baliga Balaga and Co.

ES DESPATXA A COMPTADURIA

ES O NO ES CULPABLE

TEATRE CATALÀ ROMEA

Avui dijous, tarda a les cinc: **La Caputxeta vermella**. — Nit a les deu, «Tertúlia Catalana»: el sensacional èxit

El Procés de Mary Dugan

Tots els dies:

El Procés de Mary Dugan

CINEMA I DISCOS

ELS FILMS DE LA SETMANA

En certa ocasió el cineasta francès Epstein deia: Totes les històries són estúpides al cinema, però ens resta el sentiment que és el més important. Sota l'aparença d'una paradoxa hi ha en aquesta frase una veritat que nosaltres ens plau comprendre-la: és tanta la força d'expressió del cinema, que un tema insignificant li basta per a produir una quantitat considerable d'emoció.

La història que serveix de guió en el film

La indignació del jove Marc vista per Cecil B. de Mille

La suprema simfonia no és precisament estúpida, tot al contrari. Potser les ganes d'arranjar-ho tot massa bé, a fi de satisfer les exigències d'un públic que comencem a creure més imaginari que real, perjudica la veritat del drama, però l'obra, amb tot, conté escenes d'una vàlua incontestable. Per altra part el film està realitzat amb força correcció i potser en lloc d'escenes fóra més just dir episodis, donant així entenedor que si les escenes precisament una per una no són gran cosa, llur successió exterrificant avaluera en gran manera. Quan la noia veu que el director que ella per facècia està apedregant és el seu propi pare i es llença folla de desesper vers ell, mentre el públic entra frenèticament a dansar, és un moment, entre altres, que acrediten un director, com també l'acrediten les escenes finals, d'una grandiositat imponent. Hom dirà que la quantitat és un factor indiferent en estètica i que agrupar una riuada tan formidable de gent està a l'abast del primer que vingui. Potser sí, però nosaltres no restem indiferents i aplaudim l'escena. La màquina es mou sovint, ja interpretant amb el seu moviment accelerat el nerviosisme d'un personatge, ja explicant la composició de l'orquestra. Ex-

crutlat. Es podia haver tret més partit de l'assumpte i sobretot de l'interpret, que realitza aquí un treball sense relleu de cap classe. El paisatge, abundant i bo, és el que salva el film. Ja que el que passa no ens interessa, almenys ens captiva el lloc on es realitza l'acció. Llàstima de fotografia tan desigüat! Per a fer justícia a una obra tan desproveïda, assenyalarem l'episodi dels icebergs, fet amb molta traça, i també Irene Rich, la qual fa el que pot en un assumpte tan convencional.

Citem encara, entre els films d'estrena, *Febre de Primavera*, comèdia esportiva com tan-

tes altres. Molta alegria, dones boniques, partides de golf interminables, el flirteig de consuetud amb un desenllaç encara més rebregat.

L'activitat quasi nul·la dels cinemes amb motiu de la Setmana Santa, explica la manca d'estrenes importants. A falta d'això hem revist *El Rei de Reis*, que és el millor que s'ha fet dins el gènere. No per res és Cecil B. de Mille un dels homes més poderosos del cinema americà. Aquí està servit per uns interpres remarcables. Si quan vol fer pintura, Cecil B. de Mille, és home a l'aigua, quan fa tasca genuïnament cinematogràfica aconsegueix resultats remarcables. Mou les multituds d'una manera mestriosa, i en la composició dels individus que les integren ha fet un treball minuciós. Recordem que Cecil B. de Mille fou dels primers a fer quelcom de positiu en el cinema i que avui, si bé naturalment en un pla d'inferioritat, al costat de Griffith i Vidor, és encara un dels mestres més representatius del cinema americà.

J. PALAU.

Les Sessions de Cinema que organitza MIRADOR

Avui podem anunciar ja als nostres lectors que les sessions mensuals de cine que prepara MIRADOR, començaran a últims d'aquest mes. Fins a l'istiu en què se suspendran podem donar, doncs, encara, tres sessions, que seran com una mostra del que es pot fer en aquest sentit.

El programa de la primera sessió serà a base d'un film d'abans de la guerra, basat en una obra molt coneguda, que s'ha filmat de nou ara fa poc. Passarem també nova interpretació perquè es puguin veure els avenços del cine en aquests últims vuit anys. Començarà el programa amb un film documentat, i entre el film d'abans de la guerra i l'actual es projectarà un film d'avantguarda realitzat per un dels millors meteurs en scène estrangers especialitzats en aquesta classe de films.

Com els nostres lectors poden veure, hem volgut donar a aquestes sessions el màxim interès. I al mateix temps de donar-los a conèixer els films d'avantguarda d'un tan gran interès, hem volgut que puguin apreciar els ràpids avenços del cine dels temps heroics en què tots els protagonistes eren actors de teatre i que es liquidaven en 400 metres obres que després han estat base de grans films.

Servitud del Cinema

Karl Grüne, diu: A nosaltres, "homes del cinema", el que ens és més car, és el fer un "bon film", vull dir un film absolutament en comunió amb el nostre sentit artístic, l'obra que la nostra ànima, el nostre cor puguin aprovar; en fi, alguna cosa que representi el millor de la nostra sensibilitat. Crec que un film així seria estimat del públic tindria totes les probabilitats de plaure-li i apassionar-lo.

Malauradament, rarament això ens és possible. Voldriem fer el film segons els nostres desitjos, els nostres gustos i aquest anhel rarament podem realitzar-lo. El film posa en contacte l'art i la indústria, i, com ja podeu pensar, la indústria és en aquest conflicte el més fort. Els que paguen imposen els seus gustos als que fan. Es perfectament clar que els que donen diners no poden veure en el film altra cosa que un problema financer a resoldre.

El públic no té idea de les innombrables dificultats que el director deu vèncer per fer un film que tot satisfent les exigències dels que paguen, pugui almenys no desoliar-lo.

Si els artistes fossin mestres absoluts, sols doncs responsables del seu treball, el cinema assoliria ràpidament una perfecció de la qual solament alguns fragments ara poden donar idea.

L'ESTUDIANT DE PRAGA

L'estudiant de Praga és obra d'Enric Galeen, un realitzador polonès. Fou feta aquesta obra ja fa dos o tres anys i cal no oblidar, en veure-la, el retard amb què ha arribat a casa nostra. El cinema marxa d'una manera tan accelerada que hi ha en ell coses que envoleixen ràpidament. Lluny de nosaltres el pensament que el film en qüestió és una obra endarrerida, però sí que cal, per jutjar, situar.

de les seves proporcions normals, el film resulta un xic llarg. Hi ha alguns elements que semblen desenvolupats massa extensament, per exemple, la insistència amb què evoca l'ambient estudiantil, insistència que sembla provenir d'una certa indecisió. Quan hom pensa amb el talent sintètic i evocador amb què un Lubitch o un F. Niblo han realitzat assumptes anàlegs, una certa impaciència s'apodera de nosaltres. El ma-

L'estudiant de Praga. Balduin, empatit per la seva ombra

L'estudiant de Praga és la fantàstica història d'un jove que, per poder tenir diners i amor, ven al diable el seu reflex; ja sempre més el malaurat viurà sota l'obsessió de persecució del seu «doble», i aquesta tortura acabarà per matar-lo de desesper. Història aquesta que sembla obra de Poe. Calia comptar amb un actor del tremp de Conrad Veit per realitzar-la plenament i satisfactoriament. Cal veure la intensitat amb què el gran actor alemany diu el pànic horribil, tota l'ansietat dolorosa del pobre estudiant perseguit constantment pel seu reflex; persecució aquesta, la de C. Veit encarat amb si mateix, que és un motiu cinematogràfic de primer ordre i que ens val, cap al final del film, uns fragments superbs: llum sinistra d'un conte de Hoffmann, vent que sacseja convulsivament les coses totes, la cursa folla de pobre Balduin pels vells carrers de Praga.

Es una llàstima que E. Galeen no hagi comprimit més el seu assumpte; a desgrat

jor nombre de coses dites amb la menor quantitat possible d'imatges. Aquest criteri hauria d'ésser mesura de tots els films; el que ara ens ocupa en patiria, certament.

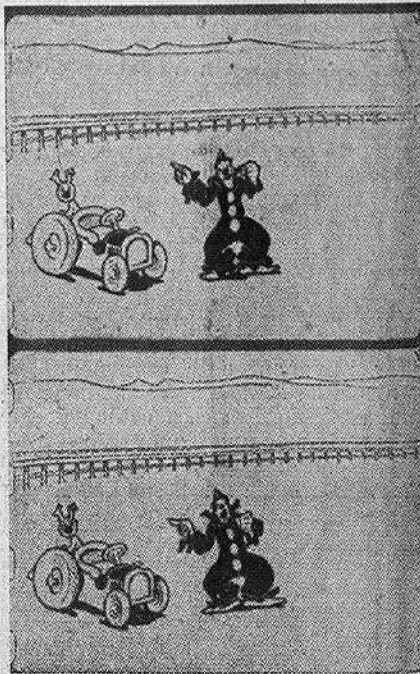
Conrad Veit resta amb la seva superioritat un isolat. Els altres interpres són poca cosa; el mateix Werner Krauss, tan intel·ligent en altres actuacions, tan acceptable en les primeres escenes, resulta, en les escenes següents al pacte, desagradable i pueril. Les dones, Esterhay i Elvira de Porta, discretes. En canvi, entre els estudiants és fàcil remarcar uns quants tipus plens de caràcter i expressivitat.

En fi, creiem que a desgrat de les restriccions que no hem fet sinó insinuar, tothom serà sensible a les bel·leses incontestables d'aquesta obra saturada tota ella de lirisme romàntic, lirisme dolorós que en ésser còpsat per la nostra vista, remou en el nostre esperit reminiscències sonores de Weber i Schumann.

M. MARIBEL

Un truc en els films de dibuixos

Heu pensat mai en el treball formidable que impliquen aquestes delicioses cintes còmiques del gat Perot o del tinter màgic? Penseu que per aconseguir la il·lusió del moviment, cal fer desfil·lar per la nostra retina 16 imatges per segon. No baixen de 10.000 el nombre de

Dos quadros seguits d'un film de dibuixos

dibuixos que valen per a una cinta d'aquestes, la durada mitjana de les quals és d'uns deu minuts.

Hom ha trobat un truc excel·lent per abreviar d'una manera considerable aquesta tasca. Consisteix a dibuixar el decorat que serveix de fons i que cal considerar com a fix mentre l'acció del film no comporti un canvi de lloc. Hom retalla després els personatges que es decomponen en peces distintes articulades entre elles, disposició que permet fer-los executar un sens fi de moviments possibles. Es disposa d'una sèrie de testes de reposició, cada una d'elles amb una expressió tràgica-còmica distinta segons les exigències de la intriga sentimental, i ja està armat el truc. Les figures desamunt del paper, on prèviament s'ha dibuixat el decorat, són fotografades successivament en les actituds que el director disposa. Com que les figures tenen el perímetre resseguit en tinta xinesa, s'assoleix la il·lusió que són no damunt del paper, sinó en el paper dibuixades.

Naturalment aquest truc serveix solament per a moviments en sentit vertical i horitzontal. Els que són en el sentit de la profunditat, cauen en les lleis de la perspectiva, canvien el tamany dels personatges, la qual cosa exigeix un dibuix per a cada posició.

DISCOS

Chaliapine ha cantat per Gramòfon dos fragments del *Boris Goudonov*. Fragments plens de bel·lesa i que seran un bon complement per una discoteca. Llàstima que en aquests dos fragments tan bells i tan ben enregistrats, Chaliapine no pugui arribar a emocionar. El *Boris Goudonov* és l'obra preferida de Chaliapine i en els trossos en que el cant no és més que un recitat, es defensa bé. Però quan el cant juga un paper important, aleshores surten tots els defectes d'aquest divo. És el que passa en els discos enregistrats per Gramòfon, en els quals l'orquestra juga un paper de segon ordre, deixant sentir massa la veu dèbil de Chaliapine que ha de recórrer a efectismes de mal gust per significar-se. I és llàstima, perquè els dos fragments del *Boris Goudonov* escollits són deliciosos.

També ens ofereix la casa Gramòfon dues cançons populars, cubana l'una i espanyola l'altra, cantades per un divo ben conegut: Tito Schipa, acompanyat aquesta vegada pel baríton D. Gogorza. Tito Schipa, ja ho varem dir una altra vegada, canta molt bé i modula la veu d'una manera exquisida. Però perd el temps, i potser la veu, cantant obres de poc valor musical que estarien millor per divos populars de teatres de segon ordre. Les altres cançons enregistrades, *Los Rumberos* i *A la luz de la luna*, es poden sentir perquè les canta ell. I suposem que només per això han estat enregistrades. La primera és una vulgar habanera sense res de particular, i la segona, com deixa veure el seu nom, és una cançó d'un romanticisme de calendari. Com hem dit, sort que són cantades per Schipa i amb un enregistrament que no deixa perdre ni el més lleuger matis de veu.

Altres cançons populars s'han editat aquest mes cantades per divos. Una d'elles és *El paño moruno*, arreglada pel mestre Falla. El canta Conxita Supervia, acompanyada al piano per Frank Marshall. *El paño moruno*, doblat de *Seguidilla murciana*, és un bon disc de la casa Odeon. La veu clara i dúctil de Conxita Supervia s'adapta molt bé al ritme afligant d'aquesta vella canço espanyola, i encara més, potser, a la deliciosa *Seguidilla murciana*. *El paño moruno*, repetim, és un bon disc. I aconsellem que es toqui amb una agulla no molt forta per obtenir el màxim rendiment.

També ha editat la casa Odeon unes cançons espanyoles interpretades per Ofèlia Nieto. La interpretació donada per aquesta artista és molt bona, però pel nostre gust ens estimem més escoltar-la en l'òpera italiana que escau més a les seves facultats.

J. G.

Kappel

Cerquem representants regionals
F. FONT, Duran i Bas, 12
BARCELONA

Ja ho sabeu...

—que Charlot té un film en el qual ell no surt com a actor? Es diu *Una dona de París*.

—que Janet Gaynor ha acabat un film amb Howard, el famós autor de *Una noia en cada port*?

—que Murnau ja fa sis anys havia fet *Els quatre diables* i que la pel·lícula que aviat veurem amb aquest títol no és doncs sinó una nova realització del mateix assumpte?

—que la pel·lícula que més commoció ha produït en els elements intel·lectuals de París aquesta temporada és *Solitud*, de Pàus Fejos?

—que veurem aviat la darrera pel·lícula del malaguanat director suec M. Stiller? Es diu *Confessió*, i Pola Negri n'és la protagonista.

—que Pola Negri porta una perruca no menys que rossa en la pel·lícula *Els tres pedadors*?

OFICINA INTERNACIONAL DE PATENTS I MARQUES

Josep Torre de Mer Sanromà

Advocat

Balmes, 66 • Aragó, 225 • Telèfon 70873

BRASSALETES FANTASIA

BROCHES NOVELAT

J. ROCA

JOIER

RAMBLA DEL CENTRE 33

PASSATGE BACARDI 2

Feu fer els vostres gravats en la

UNIÓ DE FOTOGRAVADORS

CORTS, 481 • Telèfon 33421

VIATGES MARSANS, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers
Passatges marítims i aèris - Viatges a "Forfait"
Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

Informes
i Pressupostos gratis

DE LES ARTS

El trasllat del Cor de la Seu de Barcelona

El Capítol catedralici té el propòsit de fer importants reformes a la nostra Seu, algunes de les quals són evidentment d'una conveniència inajornable, motivada per l'estat actual del seus venerables elements. Hem d'agrair, per tant, tota empresa de consolidació i guariment de la inevitable acció ruïnosa del temps.

Entre aquestes reformes, hi ha el trasllat del cor al presbiteri. I això sí que no és pas una qüestió de consolidació; sinó una verdadera reforma, o millor dit, una malaurada destrucció, per bé que se'n digui un trasllat.

Els canonges de la nostra Seu, conscients de llur responsabilitat, han volgut exhibir públicament el projecte-maqueta de trasllat del cor, obra dels arquitectes senyors Marqués de Sagnier i Bassegoda, per així recollir els judicis, punts de vista i possibles

criu a *Gaseta de les Arts*: «És un projecte massa important per deixar-lo a l'exclusiva responsabilitat d'uns particulars, per bé que siguin tècnics. Els Amics de l'Art Litúrgic, tot admetent la idea, voldrien que aquest projecte fos seriosament examinat i depurat. Per excel·lents que fossin els arquitectes projectistes, llur obra isolada mai no inspiraria una plena confiança.» I més endavant diu: «Era necessari aixecar un clam davant aquest projecte, a fi de fer més cautelosos els senyors canonges i més aciençats els arquitectes.»

La millor manera d'obtenir aquesta col·laboració seria — al meu entendre — encarregar a diversos tècnics de reconeguda competència un projecte de trasllat del cor. Però, res de concursos oficials, sinó comandos directes a arquitectes artísticament solvents,

per alt la nitidesa de l'afiligranat detall i suposarem que el motlluratge exhibit seria interpretat — a l'hora de realitzar-la — per unes mans del segle XIV.

Aquest cibori comença per quatre suports, en els quals hi ha uns inicis de capitell a mitja alçada i un pinacle a dalt de tot. Entre la base del pinacle i el capitell comencen unes arquacions, tot seguit interrompudes per una teulada a dos vessants a cada intercolumni, en el qual l'indispensable rosetó s'aguanta per un arc ogival. El motiu de les arquacions verticals amb llur cresteria, no el sabem veure. Però el que hem vist, tot seguit, és una forçada concurrència de l'arc ogival inferior amb l'aresta del frontó formada, segons sembla, per fulles de col. Aquesta façana és la mateixa pels quatre costats. Fins aquí, el projecte és una cosa;

VARIACIONS

Entre els prestigis actuals de la bona pintura hi ha l'Alfred Sisquella. Això gairebé tothom ho sap. Però el que no és tan conegut d'En Sisquella són els seus acudits, i menys encara, les afinades disquisicions estètiques. Per això ens triga de veure l'aparició del llibre que, conjuntament amb Joan Cortès, ens ha promès. Per les notícies que en tenim, sembla que en aquesta obra, a més a més de la part doctrinal, hi haurà bastant simbolisme, per mitjà del qual hom endevinarà el judici dels autors sobre les qüestions palpitants del fet estètic i... moltes altres coses.

Posat a tafanejar, transcriuré un dels tants acudits del nostre pintor: En certa ocasió En Sisquella sostenia un diàleg violentíssim amb un tal subjecte, el qual, per demostrar-li d'una manera convincent amb qui se les havia, va arromangar-se la mànega per mostrar-li una profunda cicatriu produïda per una ganivetada; testimoni eloqüent d'una acalorada discussió tinguda en terres d'Amèrica.

El nostre Sisquella no es va pas acovardir, però en aquells decisius moments necessitava, fos com fos, una cicatriu. Tot seguit, per entremig de la camisa, mostrà el seu llombrícol, exclamant: «Doncs, mireu, això és el rastre que va deixar-me un tret de pistola.»

Josep de Togores està molt enfeinat pintant plafons en el Palau Nacional de la pròxima Exposició. Per aprofitar l'estada entre nosaltres, va fer una exposició a Madrid, la qual, dit sigui de passada, fou un èxit.

Durant els dies que estigué a Madrid visità Toledo. Togores enyorava els boscos; el guia que l'acompanyava va indicar-li a dalt del campanar com a lloc apropiat per a veure'n. Segons tinc entès, a primer cop d'ull, cregué satisfet el seu desig; però ben aviat s'adonà de l'error: eren diversos agrupaments de capellans situats pels voltants de la prestigiosa ciutat.

El crític d'art del nostre benvolgut company *El Dia*, de Terrassa, em pregunta què cosa entenc per professionalisme artístic a Catalunya. I a continuació desenvolupa una sèrie de consideracions sobre les quals, per bé que conegudes, no serà pas balder d'insistir, i per això em plau assenyalar aquests punts de vista del distingit crític terrassenc.

Referent a la demanda, prego al meu company que no s'estranyi si la faig contestar per un altre, perquè així la resposta tindrà més interès. Aquest «altre» és el pintor André Lhote, qui en certa ocasió va respondre a Waldemar George: «Són considerats com a pintors professionals tots els «amateurs» als quals ha concedit talent el Déu dels cristians, dels jueus, dels budistes i dels mahometans.»

M. G.

Una gran obra d'art

El pintor Manuel Benedito tenia especial afecte a un quadret petitíssim, talment que no l'havia volgut vendre mai, demanant-ne un preu exorbitant si algú manifestava ganes de comprar-lo.

Però fa algunes setmanes, un *americano*, ric i fatxendós, el veié, en restà enamorat i l'alt preu que l'autor, per previsió, en demanava no féu sinó excitar-li les ganes de tenir-lo.

Es clar que va provar de regatejar, però la decisió de Benedito era incommovible.

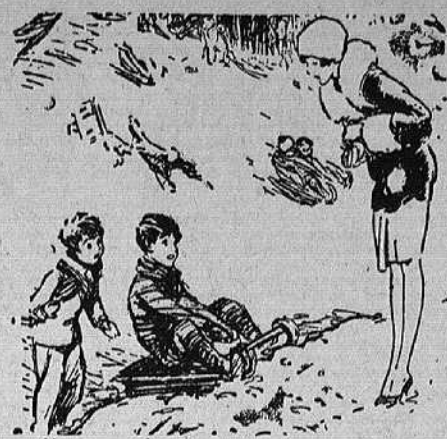
— No en parlem més; l'obra és meua. Ja el faré venir a buscar — digué el comprador, i encarregà a una casa que es dedica al transport i embalatge d'obres d'art, que passessin pel taller de Benedito a recollir l'obra.

— Vagin amb molt de compte — insistia —. És una gran obra; imaginin que m'ha costat tant —, i llençà, fastuós, la xifra, elevadíssima, però real.

En Benedito, trist però aconsolet, ja tenia el quadre embolicat quan, un parell de dies després, s'atura davant el seu taller un imponent camió i en baixen quatre homes portant fustes, claus, martells, cordes, de tot.

— Déu lo guard — fa el cap de colla —, venim a buscar el quadre.

Un xic més, Benedito cau en basca.

La mamà. — Ja deixes la teva luge a aquest nen, oi?

El nen. — Sí, mamà. L'hi deixo per pujar i jo només la faig servir per baixar.

(Passing Show.)

Fina. — Ets llicenciat en filosofia i lletres, oi, Nasi?

Nasi (modestament). — Sí.

Fina. — Doncs m'hauries de trobar un nom per al gosset nou.

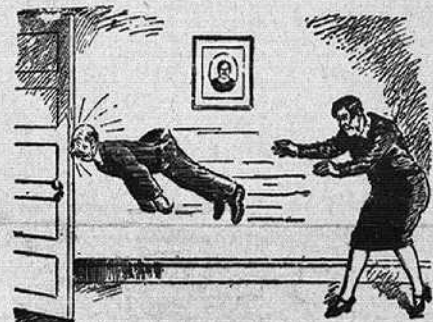
(Marcus Messinger.)

La muller. — Però per què no vols entrar? No t'obligaran pas a comprar res.

El marit experimental. — Ell potser no; però tu sí.

(Passing Sow.)

— I el millor del cas és que els nois no s'ho creuran que m'he fet un ull de vellut amb una porta!

(Judge.)

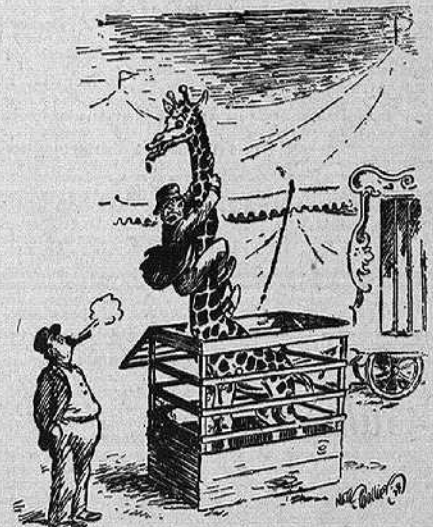

— Aquest cafè té una cosa molt bona i una de molt dolenta.

— Sí? Quines són?

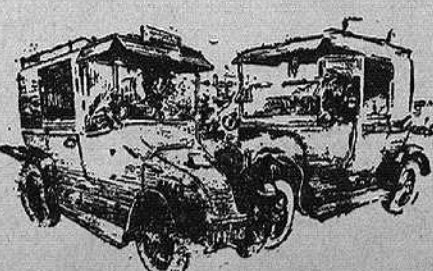
— La bona, que no hi ha res de xicòria; la dolenta, que no hi ha res de cafè.

(Passing Show.)

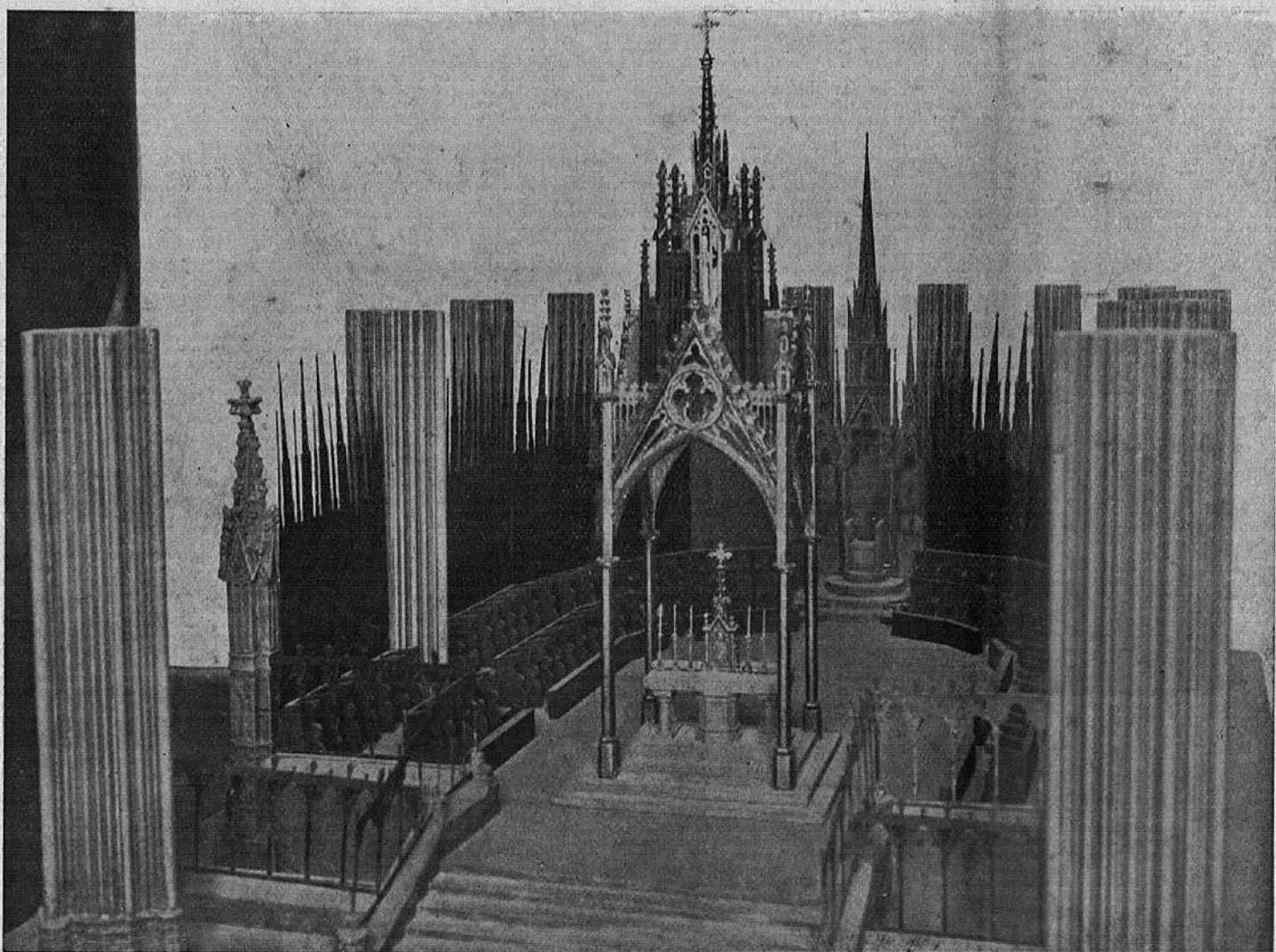
— Vols donar-me un cop de mà? És per ajudar a ficar això dintre la caixa.

(Judge.)

El xofer de taxi. — Dispensa, company, t'havia pres per un cotxe particular!

(Passing Sow.)

Maqueta-projecte, dels arquitectes senyors Sagnier i Bassegoda, del trasllat del cor de la Seu de Barcelona al presbiteri.

esmenes de la projectada reforma. La polèmica suscitada entorn de la qüestió ha estat important i encara dura. Després de sospesar serenament els diversos judicis contraris i favorables al trasllat, la nostra opinió — oposada al trasllat — és encara més categòrica.

Però en el cas que prevalgui el criteri de realitzar la projectada reforma; si els preceptes d'un primitiu ritualisme litúrgic es consideren superiors al respecte per l'obra dels artistes medievals, i a la integritat estètica del monument, llavors, goso demanar a l'Excel·lentíssim Capítol Catedral si considerarà aquest projecte presentat prou suficient per a resoldre una reforma de tanta transcendència.

Els mateixos defensors del trasllat sembla que no estan gaire convençuts de la qualitat d'aquesta maqueta, la qual hem reproduït per tal que els nostres lectors judiquin. El culte arqueòleg Manuel Trens, Prev., catedràtic d'Arqueologia del Seminari i Director del Museu Diocesà de Barcelona, es-

retribuides totes per igual i pagant la direcció de l'obra al projecte que resultés escollit per un Jurat competent. La transcendència de la qüestió justifica aquestes despeses.

En el cas, poc probable, que els projectes presentats fossin de la categoria de l'exhibit en l'Exposició d'Art Litúrgic, s'hauria de convenir que el trasllat és irrealitzable, i deixar-ho per una altra temporada en què la inspiració fos més assequible. No obstant, per les mostres afinades d'arquitectura religiosa presentades per arquitectes intel·ligents en la mateixa Exposició d'Art Litúrgic, estic convençut que en sortirà alguna altra millor solució de trasllat. Caldria, no més, saber fer una rigorosa selecció de tècnics especialitzats, en nomenar els concursants i judicar amb exigència raonada.

De la maqueta-projecte que reproduïm, el que ens fa protestar amb més vehemència és el cibori daurat i punxegut damunt el futur altar major.

Examinem-lo detingudament: tractant-se d'una maqueta, a escala reduïda, passarem

més amunt, una altra que no té res a veure amb l'estructura de la part inferior. Seguint lògicament aquesta estructura, el cibori no acabaria en punxa, puix els careners de les quatre teulades són horitzontals; i això, per un gòtic modern que s'estimi, és un seriós inconvenient. Doncs, vet aquí que a uns tres quarts de l'arrencada de cada limahòia neixen arborats uns pinacles, i més amunt uns altres de més alts, a manera de contraforts; i després trobarem quatre façanes-finestrals que munten a cavall dels quatre careners; i a dalt de tot, naturalment, ja tenim l'agulla eixint d'una teuladeta superior pel mateix procediment esmentat. I tot plegat, de dalt a baix, completament daurat.

Voltant aquest cibori hi hauria els dorsers de l'antic cor, l'elogi dels quals crec innecessari. El teló de fons, doncs, seria de refinada qualitat. Caldria, per tant, trobar l'arquitecte de sensibilitat escollida, capaç de crear un primer terme adequat.

MÀRIUS GÍFREDA

FAIANÇA CATALA

Grans novetats en
Serveis de Cafè

Vaixella i Cristal·leries

Corts, 615 Telèfon 12674
BARCELONA

CAMISERIA
FITO
BARCELONA
JAUME I, 11

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe
RAMBLA DE CANALETES 91 II.
CARRER DE MALLORCA 307 i 309;
PORTAL DEL ÀNGEL, 18

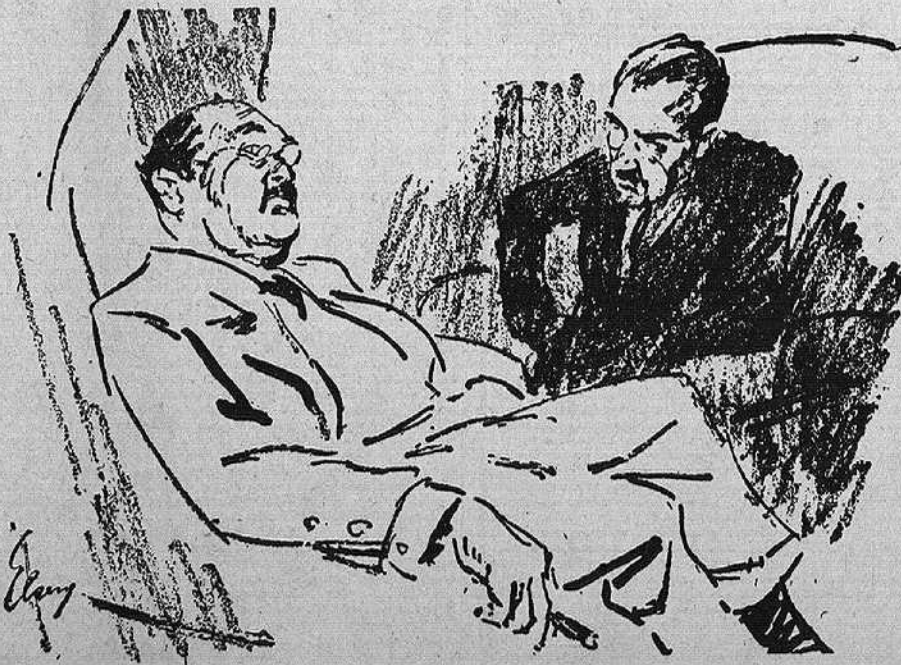
BARCELONA

MOBILIARI D'ART

BUSQUETS

Decorador, mestre ebenista i tapisser. Objectes d'art i de fantasia per a obsequis. Sales d'Exposicions de Belles Arts.

Passeig de Gràcia, 36. Telèfon 16285
BARCELONA

— Al capdavant, què hi exposo en aquest negoci?... El milió dels meus clients... Jo no tinc ni cinc cèntims.

— Jo de tu, més m'estimaria guardar aquest milió... No som pas tan rics que puguem exposar-lo.

(Candide.)

— I doncs, no et vols tornar a casar?
— No, noia; m'he tornat pacifista.

(Le Rire.)

La noia. — Heu tingut gaires equivocacions de conseqüències, en la vostra pràctica?
L'eminent especialista. — Sí, una vegada vaig curar un americà milionari amb dues visites.

(Passing Saw.)

SUBSCRIVIU-VOS A LA GASETA DE LES ARTS

DIRECTOR: Màrius Gifreda
ART ANTIC: Joaquim Folch i Torres
ART MODERN: Rafael Benet

ABONAMENT

Un any: Barcelona, 17 ptes. — Península, 18 ptes.
Un trimestre: Barcelona, 6 ptes. — Península, 6'50 ptes.

Redacció i Administració: VIA LAYETANA, 37 - BARCELONA

Subscribiu-vos a **MIRADOR**
SETMANARI CATALA
Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En
que viu a
carrer n.º se subscriu a **MIRADOR**
pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.

..... de de 19.....

Signatura

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vostè pateix d'Aluminúria, Litiasis
úrica (mal de pedra), Bronquitis paren-
quimatoses, Nefritis crònica, es curarà
radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn
amb ampolles de litre i de mig litre
i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals.

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, V. SALMERÓN, 133

Reparació d'automòbils i motos

VICENS LLORCA

GIRONA, 159 : Telèfon 73233

Representant per a Espanya de la Casa B S A
(peces de recanvi i accessoris)

Altes, baixes i traspassos de contribució

Totes les diligències i
conflictes amb Hisenda

Diputació
i Ajuntaments

AFISA

Director

CARLES OSSORIO

Laietana, 18, pral., B

Agència exclusiva per a la venda de
MIRADOR

Societat General Espanyola
de Llibreria, S. A.

Barbarà, 16 Telèfon 12781
BARCELONA

Aviat podreu comprar

"BABY-LAX"

El millor

Laxant = Purgant

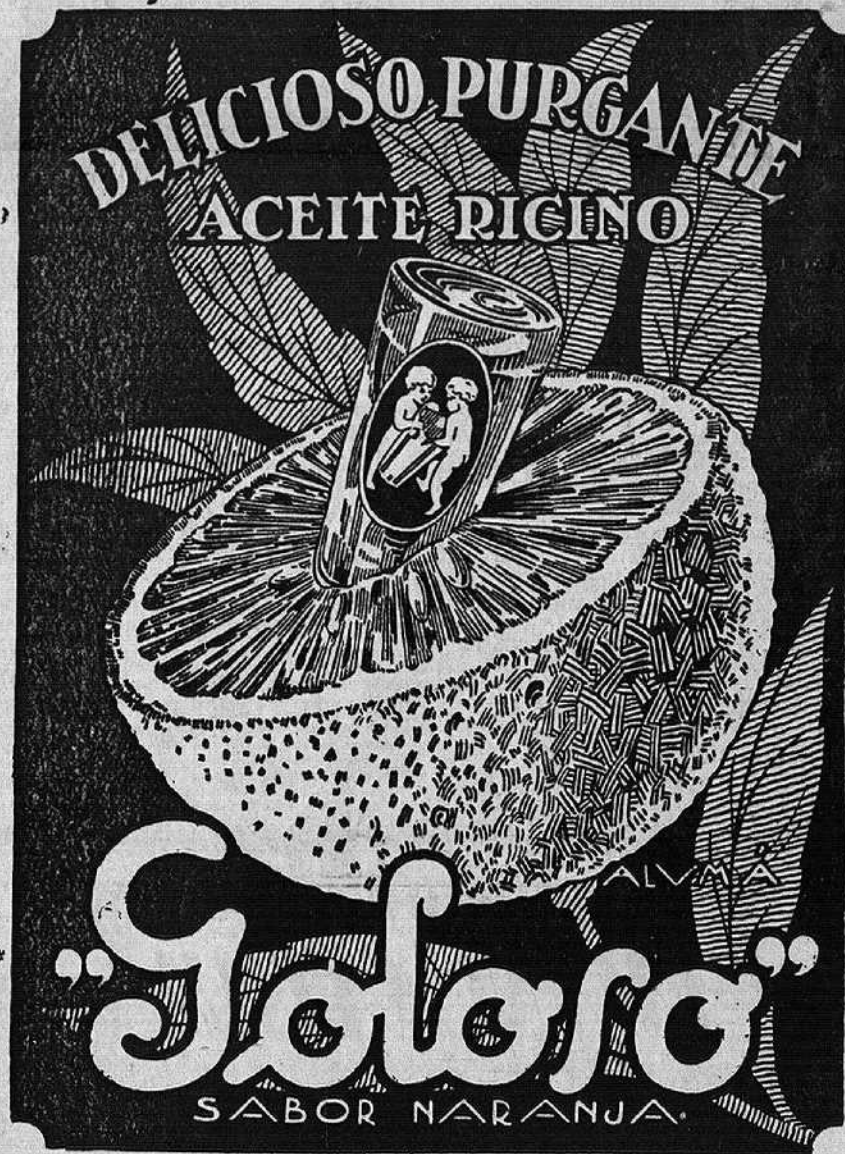
MOBILIARI EN GENERAL

ESPECIALITAT EN EL DE DESPATX

Instal·lacions completes
d'Establiments, Despatxos i Habitacions
PRESSUPOSTOS I PROJECTES A SOL·LICITUD

Exposició i venda

Corts Catalanes, 532. Telèfon 34342

LA MAQUINA PREDILECTA
I
INSUBSTITUIBLE

Representants exclusius
per
Espanya, Portugal i el Marroc

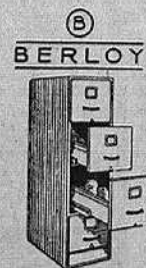
MAQUINES DE CALCULAR
MULTICOPISTES
PREMSES

ACCESSORIS
PER A MAQUINES
D'ESCRIBURE

ORBIS, S. A.

ORGANITZACIO
COMPLETA I MODERNA
D'OFICINES

PERSONAL COMPETENT I ESPECIALITZAT

EL MOBLE D'ACER
ELEGANT
I
ETERN